

29. september 2020

J. nr. 01.05.18A50-0007

Vandråd Bornholms udtalelse vedr. kommunens forslag til Vandplan 3 indsatser

Erfaringer fra Vandrådsarbejde med Vandområdeplan 2015-2021

Bornholms Regionskommune er i forbindelse med optakten til Vandplan 3, blevet bedt om komme med forslag til indsatser i 57 km målsatte vandløb. Vandløbene skal være i risiko for manglende målopfyldelse (god økologisk tilstand). Der har i den forbindelse, været nedsat et Vandråd på Bornholm, hvor Bornholms Regionskommune har varetaget sekretariatsfunktionen. Vandrådet udtaler i den forbindelse følgende:

Gennemførte vandplanindsatser på Bornholm

Siden arbejdet med vandplanerne er påbegyndt, har Bornholms Regionskommune gennemført 3 indsatser (i Tingsted Å, Læså v. Frostegård og Læså i Vestre Indlæg) ud af 12 indsatser samlet. 9 indsatser (i Læså (ROS-640), Lille Å, Blåkilde Bæk, Kæmpe Å, Flisebæk, Henrikebæk, Tejn Å/Baste Å, Muleby Å, Samsing Å ved Krummeledvej) har ikke været mulige at gennemføre, da disse ikke blevet vurderet omkostningseffektive af Miljøstyrelsen, primært som følge af korte opstrøms vandløbsstrækninger. At det kun har været muligt at gennemføre 3 indsatser vækker bekymring hos vandrådet.

Korte vandløbsstrækninger – kort opland

Det bornholmske vandopland er, ud over sin markante geografiske afgrænsning som ø, generelt kendetegnet ved et særligt stort fald fra midten af øen ud mod kysten. Det betyder, at Bornholm har korte vandløbsstrækninger og derfor korte strækninger opstrøms for rørlægninger. Dette bevirker, at tilskuddet efter den aktuelle beregningsmetode sjældent matcher projektets omkostninger. Vandrådet ønsker, at Miljøstyrelsen tager hensyn til de landskabelige og arealmæssige forskelle, som både kendetegner Bornholm og præger de enkelte landsdele.

Stort fald i de bornholmske vandløb

Endvidere betyder de geografiske forhold, at det er stort set umuligt, at overholde kravet om max. 10 ‰ fald, når projekter skal tilrettelægges - især i forbindelse med mølleanlæg. Der er generelt meget mere fald i vandløbene på Bornholm, men vi har alligevel en fin ørredbestand i hovedparten af vores vandløb. Vandrådet mener, at den øvre grænse for fald bør tilpasses på Bornholm.

Mangelfuldt datagrundlag og øvre vandløbsstrækninger, der ikke er målsatte

Vandrådet finder at datagrundlaget for udpegning af indsatserne er meget mangelfuldt. Det bevirker, at grundlaget for gennemførelse af visse indsatser er fraværende, hvilket medfører, at udpegningen forekommer tilfældig. I den forbindelse vækker det særligt undren, at der findes en del øvre vandløbsstrækninger, som ikke

er målsatte, men hvor det kunne være gavnligt i forhold til nedstrøms forhold at gennemføre projekterne. Hvorfor er de ikke inddraget?

Få vandplan indsatser på spildevandsområdet

Slutteligt undrer Vandrådet undrer sig over, at indsatserne på vandløbsområdet ikke er mere sammentænkt med indsatserne på spildevandsområdet. Her har vi kun tre mindre indsatsområder udpeget på Bornholm i denne planperiode, men der er flere vandløb, der er spildevandspåvirket som følge af overløbsbassiner mv. En del af disse vandløb er målsatte, men det giver ikke mening af gennemføre vandløbsrestaurering, da den økologiske tilstand afspejler niveauet af udledning fra renseanlæg/overløbsbassiner samt punktkildeforurening i områder med mange husstande, der kun har mekanisk rensning og direkte udledning. Helt konkret har vi to store vandløb, Læså og Grødby Å, hvor spildevandspåvirkningen fra overløbsbassiner påvirker vandkvaliteten. Her kunne med beskeden indsats opnås meget store forbedringer ved at øge bassinernes kapacitet.

BEOF har udtalt: De mener at dette afsnit bør tages ud, da direkte påvirkning af recipienter fra spildevand primært er et internt anliggende mellem kommunen og dets spildevandsselskab, som tager hånd om i spildevandsplanen.

Konklusion

Konkluderende betyder ovenstående forhold, at Vandrådet ikke finder det muligt, at opfylde kravet om at finde på forslag til indsatser i en vandløbsstrækning på i alt 57 km (opgaven), men alene indsatser på en samlet vandløbsstrækning på 9,5 km.

Vandrådet har i den forbindelse ytret ønske om, at de 9 projekter, som tidligere ikke har været omkostningseffektive, genoptages. Der har været tale om fine projekter, der kunne føre til en forbedring af vandløbene på Bornholm. Da projekterne ikke er omkostningseffektive, kan de ikke indberettes under øvrige indsatser.

Vandrådet udtaler, at arbejdet med vandplanerne har givet et alt for lille udbytte på Bornholm. Vandrådet opfordrer til, at det afsatte beløb til indsatser til vandløbsforbedringer bliver overført til kommunernes arbejde med naturprojekter, hvor der i forvejen er en indsats på vandløbsområdet. Hermed kan kommunen i samarbejde med vandrådet planlægge restaureringsindsatser på Bornholm.

Til orientering vedlægges uddrag af DTU-Aquas rapport, Plan for fiskepleje i Bornholmske vandløb (bilag 1) for at illustrere, hvor der kunne foretages væsentlige forbedringer i tilstanden for de bornholmske vandløb.

Vandrådets bemærkninger til kommunens forslag til indsatser

Vandrådet godkender de projektforslag, som kommunen vil indberette og har ingen yderligere bemærkninger hertil.

*Vandråd Bornholm
Den 29. september 2020*